

ΣΚΕΨΕΙΣ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΤΑΦΟΥ ΕΝΟΣ ΑΥΤΟΧΕΙΡΟΣ

Α'.

Νεκρέ! δύναμις ἄγνωστος πλησίον σου μὲ φέρει,
ἢ δὲ ψυχὴ μου ρίπτεται εἰς κλύδωνας δακρύων,
κ' ἢ τεθλιμμένη Μοῦσα μου τὸ κάλυμμά της αἶρει,
καὶ εὐσεβάστως προχωρεῖ τοῦ τάφου σου πλησίον,

Τί ἄρα θέλει νὰ σοῦ 'πῆ ἢ μήπως νὰ συγχίση
μ' ἀπελπισίας δάκρυα τοὺς τάφους ἤλθε πάλιν,
ὄχι ἀλλ' ἐν τις δάκρυον σιωπηλὸν νὰ χύσῃ·
φόρον θερμόν, 'ς τοῦ τάφου σου τὴν κρυερὰν ἀγκάλην.

Καὶ ὅμως δὲν σ' ἐγνώρισα καὶ φίλος μου δὲν ἦσο,
μόνον μὲ τ' ὄμμα τῆς ψυχῆς εἰς τὰς ὑστάτας σ' εἶδον
στιγμάς σου, ποῦ εἰς ἄβυσσον ἐκατακυλινδεῖσο
ἀνάγκης καὶ καθήκοντος καὶ πόθων καὶ ἐλπίδων.

Ἄν ἔρωτες ἢ συμφοραὶ ψευδοφιλοτιμίας
σ' ἐκίνουν εἰς τοῦ βίου σου τὸ ὑστατόν σου βῆμα,
δὲν θὰ σ' ἐθρήνουν ἔνδακρυς, υἱὲ τῆς δυστυχίας,
καὶ γόνυ δὲν θὰ ἐκλινον 'ς τὸ ἔρημόν σου μνημα...

Β'.

Πλὴν βλέπω 'ς τ' ἄλλα μνημάτα σταυρὸν ἢ λίθον ἕνα,
εἰς ἄλλα ἢ κυπάρισσος καὶ ἢ ἰτέα θάλλει,
εἰς τὸ δικό σου διατὶ δὲν φαίνεται κανένα,
σῆμα θανάτου, πλὴν φρικτὴ καὶ μαύρη ἀνεμοζάλη,

Νὰ σὲ χωρίζῃ τῶν λοιπῶν καὶ βροντερῶς νὰ κράζῃ
«εἶναι αὐτόχειρος ἐδῶ τὸ μνημα ποῦ χωρεῖτε;»
καὶ μὲ φωνὴν κεραύνειον τὸν ἄνδρον τρομάζει
καὶ ὁ εὐήθης χωρικὸς δις—τρὶς σταυροκοπεῖται.

Α! τί λυσώδης ὕαινα, ποῦ εἶσαι κοινωνία
ἀφοῦ σφάζεις τὸ θῦμα σου τὸ αἷμά του ῥοφῶσα,

δὲν δίδεις οὐτ' ἀνάπαυσιν 'ς τὰ μέλη του τὰ κρῦα
πλὴν κ' εἰς αὐτὸ τὸ μνημα του «ὁ ἄθλιος» βοῶσα.

Ἄλλ' ἄρα εἶναι ἄθλιος, ὅστις αὐτὸν φονεύει ;
ᾠ! τίς μισεῖ τὰ θέλγητρα ἑαρινῆς πρωίας ;
καὶ τίνα νύξ μαγευτικὴ δὲν θέλγει, δὲν μαγεύει ;
ὥστε νὰ πνίξη τῆς ζωῆς τόσας ὀρμάς ἀγίας ;

Ποῖος τὸ ἀτελεύτητον τῆς φύσεως βιβλίον
δὲν εἶδε, δὲν ἀνέγνωσε, μὲ πάλλουςαν καρδίαν,
καὶ τίς δὲν ἐπεθύμησε ἀτέρμονα τὸν βίον,
νὰ αἴρεται 'ς τῶν οὐρανῶν τὴν πλάσιν τὴν ἀγίαν.

Νὰ ταξειδεύῃ 'ς τοῦ κενοῦ τὰς ἀχανεῖς ἐκτάσεις,
νὰ λούηται ε' τὸ φωτεινὸν τοῦ γαλαζίου νάμα,
καὶ πλέον γριῖφος δι' αὐτὸν νὰ μὴν ἦναι ἡ πλάσις,
καὶ ναῦρη τὸν δραματοουργόν, ἀφοῦ κλείσῃ τὸ δράμα.

Πλὴν τίς καρδιά δὲν σκιρτᾷ καὶ εἰς τῆς γῆς τὴν θεάν,
τίνα δὲν θέλγει ὁ ἠδὺς μόρμορος τῶν ρυάκων ;
Πρὸς τί λοιπὸν τὴν ὑπαρξιν νὰ σβέσῃ τὴν ὡραίαν ;
ᾠ! κλαύσατε τὸν δυστυχητὴν ἀπέθαν' ἴσως ἄκων :

Ναὶ ἀπληρνήθη φεῦ! τὸ πᾶν χάριν τῆς κοινωνίας,
κ' ἐθυσίασθη, ὅπως μὴ προσκρούσῃ εἰς ἐκείνην.
Ἦθελ' ἀγέρωχος νὰ ζῆ ὁ ἥρωας τολμητίας,
κ' ἤθελεν ἡ συνείδησις νὰ πλέῃ εἰς γαλήνην.

Δὲν ἤθελε τοῦ πένητος τὸν ἄρτον νὰ ἀρπάσῃ,
μὲ τοῦ ὄρφανοῦ δὲν ἤθελε νὰ ζήσῃ τὸ ψυχίον,
κ' ἐπαίνους διθυραμβικοὺς δὲν ἤξευρε νὰ ἀσῃ
ἢ εὐγενῆς καρδιά του 'ς τὰ σμήνη τῶν πλουσίων.

Πλὴν ἄς εἰργάζετο λαλοῦν τὰ χεῖλη τινῶν λάλων.
Τίς ρίπτει 'ς ἐτοιμόσβεστον λύχνον ἵνα μὴ σβύσῃ
ἔλαιον καὶ δὲν δέχεται εὐγνώμων φῶς ἐκβάλλων ; . . .
Ἄθλιος μόνον λέγεται, ὅστις τὸ πᾶν μισήσῃ.

Ὅχι! δὲν εἶναι ἄθλιος, ὅστις αὐτοκτονεῖται.
Αὐτὸς δὲν φεύγ' ἐκ τῆς ζωῆς ἀλλ' ἐκ τῆς κοινωνίας.

Τὸ ἔαρ πάντοτ' εἰς φρικτὸν χειμῶνα λησμονεῖται
καὶ κλίνει ἄνθος 'ς τὴν ψυχρὰν πνοὴν τῆς τρικυμίας.

Τότε τὰ πάντα θεωρεῖ θολά, ἀηλιτισμένα,
καὶ πλάττει μέλλον σκοτεινὸν με δακρυσμένον ὄμμα,
φέρει τὰ βήματ' ἄσκοπα, νωθρά καὶ κουρασμένα
καὶ κύπτει ὑπὸ τὸ βαρὺ φορτίον πρὸς τὸ χῶμα.

Κύπτει . . . ἀλλὰ δὲν ἔπεσε, ἀνθίσταται ἀκόμα . . .
Συνδράμετέ τον, ἀδελφοί! ὦ φαῦλος κοινωνία,
διδάσκεις μόνον ἀρετὴν με τὸ φρικτὸν σου στόμα
κ' εἶναι λειμών σου προσφιλῆς τὸ ψεῦδος, ἢ κακία.

Γ'.

Περὶ τὸ λυκαυγὲς ποτὲ ἔαρινῆς πρωίας
τὰ βήματά μου ἔφερον πρὸς ἓν νεκροταφεῖον
ἦτο στιγμή τῆς νεκρικῆς ἱεροελεγείας,
ἐστάθην, ἐνητένισα τὸν θάνατον, τὸν βίον.

Εἰς ἀχανῆ καὶ σκοτεινὰ πλανώμεθα πελάγη,
κ' ὑψούμεθα καὶ πίπτομεν 'ς τοῦ κλύδωνος τὸν σάλον,
καὶ καταγίγς τρομακτικὴ μᾶς φέρει καὶ μᾶς ἄγει,
ὁ δὲ τυφὼν μᾶς ὀδηγεῖ ἐπὶ φρικτῶν ὑφάλων.

Μετὰ ἀρῶν καὶ οἰμωγῶν ὅλοι ἐμπρὸς χωροῦμεν,
καὶ ἕκαστος στεναζόντα βλέπει τὸν γείτονά του,
καὶ μᾶς μαστίζει ὁ τυφὼν, καὶ τέλος ναυαγοῦμεν
εἰς χώραν μαύρην, ἀγνωστον, 'ς τὴν χώραν τοῦ θανάτου.

Τοιοῦτους εἶχον λογισμούς, ὅποταν μέγα φάσμα
με πλησιάζει με λεπτὴν ὀμίχλην τυλιγμένον
καὶ ἤρχισε περιπαθῶς ἠδὲ νὰ ψάλλῃ ἄσμα
χωρὶς τὰ χεῖλη νὰ κινῆ καὶ σκυθρωπὸν ἐμμένον.

Εἶν' ἡ φωνὴ του ἐλαφρὰ καὶ φοβερὰ συνάμα,
ψαυεὶ ὡς ἤχος μακρυνοῦ σημάντρου τὴν καρδίαν.
Εἶναι τι τρόμου καὶ χαρᾶς μυστηριώδες κρᾶμα,
ἀκούσατέ το πῶς θρηνεῖ μ' ἀγρίαν μελωδίαν.

Κ' ἐγὼ ἐπέρασα τὴν γῆν, ὅπως περνοῦν τὰ νέφη
τοὺς διαυγεῖς ὀρίζοντας, τὰς κυανᾶς ἐκτάσεις,

ὡς δυστυχῆς μετέωρον ποῦ ὁ τυφῶν, τὸ τρέφει,
κ' ἔβλεπον ἄστρα ἄνωθεν καὶ κάτωθεν ὁάσεις.

Ναί ! εἶδον περίξ μου χαρὰ τὸ πᾶν νὰ περιβάλλῃ
καὶ μόνος δυστυχῆς ἐγὼ τὸν βίον μου ἐπέρω
περιπαθῶς ἠτένιζον τοῦ ἔαρος τὰ κάλλη,
καὶ μ' ἔσπρωχνε δεινὸς βορρᾶς ἐν μέσῳ τῶν αἰθέρων.

Ἄλλὰ ἐπῆλθε θύελλα καὶ καταγιγίς φρικώδης,
τὰ νέφη συνεκρούσθησαν, ἡ λαίλαψ διεχύθη,
κ' ἐκ τῆς συγκρούσεως αὐτῆς ἐξῆλθε μανιώδης
ὁ κεραυνὸς καὶ ἡ βροντή, τὸ νέφος διελύθη. . . .

Ἡὺτοκτονήθη ἔκραξεν ἡ κοινωμία τότε.
Ἡ τάλαινα θὰ ἄγνοῇ ὁ ἄνθρωπος τί εἶναι !
Πλήν, σεῖς καρδίαι εὐγενεῖς δικαιοσύνην δότε,
ὑμεῖς ὑφ' ὧν ἐγνώσθησαν τοῦ βίου αἱ ὁδύναι.

Τί πταίω, ἂν τὸ δάκρυ μου βρέχει τὰς παρειάς μου,
ἂν ἐκουράσθην προχωρῶν κ' ἴσταμαι ν' ἀνασάνω,
ἤτε ἂν ὕπνος νῆδυμος κλείῃ τὰ ἐλέφάρά μου,
ἂν ἐπεθύμησα νὰ ζῶ ἢ θέλω ν' ἀποθάνω ;

Τί πταίω ; Τίς μοι ἔδωσε τὴν δύναμιν, τὴν κρίσιν ;
Ἄν ἐγεννήθην ἀτελής, Θεέ μου, πταίω ἄρα ; »
Εἶπε καὶ μ' ὄμμα ἄγριον εἶδε τὴν περίξ φύσιν,
καὶ πολλοὶ τότε στεναγμοὶ ὡσάν δειλὴ κατάρρα.

Ἐξῆλθον ἀπ' τὰ μνήματα τῶν ἀτυχῶν ἐκείνων·
τυφῶν τότε ἀνήρπασε τὸ νεφελῶδες φάσμα.
Ὁ Φοῖβος δὲ ἐξήρχετο χρυσοῖνους διαχύνων
ἀκτίνας ἔς τοὺς ὀρίζοντας μὲ πορφυρόχρουν ἄρμα.

᾽Ω ! ἄφες, Μοῦσα, τοὺς νεκροὺς καὶ τὰ νεκροταφεῖα
κ' εἰς τὰς ὁάσεις φέρε με τῶν ἀνθρῶν λειμῶνων.
Πέτα μακρὰν τῶν συμφορῶν, φύγε μακρὰν τῶν πόνων,
ἀνάβηθι ἔς τῶν οὐρανῶν τὰ ἔναστρα πεδία.

Ἐν Γαλαζίῳ 1870.